

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT**

Mgr. Anna Vlčeková

Pracovné listy k predmetu „ Praktikum z biológie pre 8 ročník,,

Druhá časť

2014

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	Mgr. Anna Vlčeková
Kontakt na autora UZ:	Základná škola, Kluknava 43, wlcekova@gmail.com
Názov:	Pracovné listy k predmetu „ Praktikum z biológie pre 8. ročník,, Druhá časť
Rok vytvorenia:	2014
Oponentský posudok vypracoval:	Mgr. Marcel Hudák
ISBN 978-80-565-0984-5	

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

- 1. Geologická stavba Slovenska a nerastné suroviny – pracovný list**
- 2. Geologické okolie nášho kraja – Košického kraja- pracovný list**
- 3. Hornádska a Popradská kotlina – pracovný list**
- 4. Spišský hrad – pracovný list**
- 5. Didaktická hra: Spišský hrad a okolie**

1. Geologická stavba Slovenska a nerastné suroviny I.

Pracovný list

Úloha č. 1

Rozhodni či sú uvedené tvrdenia správne.

a/ Povrch Slovenska z geologického hľadiska tvoria Karpaty a Panónska panva.

ÁNO - NIE

b/ Karpaty na území Slovenska delia na Východné Karpaty a Južné Karpaty.

ÁNO – NIE

c/ Hranicu medzi nimi tvoria pohoria Slanské vrchy a Čergov.

ÁNO – NIE

Úloha č. 2

V osem smerovke vyhl'adaj názvy hornín, ktoré budujú karpatské pohoria a zarad' ich ku správne mu pohoriu.

V	Q	W	Ž	K	A	P	B	M	S
Á	P	W	U	V	D	I	M	V	I
P	O	P	L	V	C	A	O	M	C
E	G	X	A	M	P	R	A	N	E
N	N	U	P	B	T	R	U	C	V
E	T	Y	L	O	I	R	B	O	O
C	P	A	T	C	A	K	N	I	K
A	A	N	D	E	Z	I	T	W	S
B	R	U	L	A	D	K	P	B	E
S	V	C	E	V	O	L	Í	L	I
Č	A	D	I	Č	Č	R	K	O	P

Flyšové pohoria :

.....

Sopečné pohoria:

.....

Jadrové pohoria:

.....

Úloha č. 3

Zarad' nasledovné nerastné suroviny podľa výskytu.

Hnedé uhlie, ropa, andezit, rudy železa, rudy medi, kamenná soľ, vápenec, pieskovec, rudy drahých kovov, bazalt, magnezit, zemný plyn,

Flyšové pohoria :

Jadrové pohoria :

Sopečné pohoria :

Slovenské rudohorie :

Kotliny :

Poloha, geologická stavba Slovenska II.

Pracovný list

1.Doplň:

Striedajúce sa vrstvy pieskovcov a ílovcov sa nazývajú Základ pohorí tvoria prvohorné a staršie kryštallické horniny (ruly, svory, žuly. Pohoria, ktoré sú budované andezitmi, ryolitmi, čadičom, tufmi sa nazývajú pohoria.

2..Ktoré more je najbližšie k slovenským hraniciam?

3. Slovensko susedí s ____ štátmi. Doplň číslo.

4. Najdlhšiu hranicu má Slovensko s _____. Doplň štát.

5. Najvyšším vrchom Slovenska je _____.

6.Odliatok lebky neandertálcu na Slovensku sa našiel:

- a. v Galante b. v Gánovciach c. v Gelnici

7.Najvýchodnejší bod Slovenska je:

- a. Nová Sedlica b. Záhorská Ves c. Oravská Polhora

8. Rozloha Slovenska je:

- a.49 035 km² b. 49 053 km² c.34 095 km²

9. Nížiny Slovenska patria k _____ panve, pohoria ku _____.

10. Vytvor dvojice:

Záhorie	soľ
Prešov	ropa
Slovenské rudohorie	magnezit
Handlová	hnedé uhlie

KRASOVÉ PROCESY

1. Pozorne si prečítaj text a podčiarkni dôležité slová

SPELEOLÓGIA = veda, ktorá sa zaoberá krasovými procesmi

- krasové oblasti vznikajú pôsobením **povrchovej a podpovrchovej vody**.
- **dažd'ová voda** obsahuje **oxid uhličitý zo vzduchu**, ktorý **rozpúšťa vápenec**
- **dažd'ová voda obohatená** o tento **rozpustený vápenec** preniká cez **pukliny do podzemia**, kde sa v niektorých miestach znova vylúči v podobe vápenca.

Krasové útvary vznikajú:

- A) na povrchu – **škrapy, krasové jamy – závrty**.
- B) v podzemí – **komíny, priepasti, jaskyne, dómy**.

A) Krasové útvary vytvorené na povrchu

Škrapy

- rozmerovo **najmenšie** povrchové krasové útvary
- vznikajú pôsobením vody obohatenej oxidom uhličitým na ľahko rozpustnú horninu
- sú to rôzne dlhé, široké a hlboké ryhy, ktoré majú rôzny tvar
- môžu mať tvar žliabkov, jarčiekov, valcov, puklín.

Závrty = krasové jamy

- rozmerovo **väčšie** povrchové krasové útvary
- sú to priehlbiny v tvare lievika alebo misy
- môžu byť hlboké až niekoľko desiatok metrov.
- vznikajú:
 - rozpúšťaním krasovej horniny – najčastejšie vápenca,
 - prepádnutím časti územia do podzemných dutín,
- niektoré krasové jamy **sú naplnené vodou**

B) Krasové útvary vytvorené v podzemí

Komíny

- sú zvislé diery, ktoré vytvorila voda presakujúca do podzemných priestorov

Priepasti

- vznikajú z postupne sa rozširujúcich a prepádajúcich sa komínov

Jaskyne

- sú podzemné krasové útvary, ktoré majú **rozsiahle** rozmery

- vznikli:

- pôsobením krasových podzemných vôd,
- zrútením stropov a stien.

- najznámejšie jaskyne: **Domica, Demänovská ľadová jaskyňa, Dobšinská ľadová jaskyňa, Jaskyňa Driny,**

- delíme ich na:

1. kvapľové - sú vyzdobené rôznymi druhmi **kvapľov**.

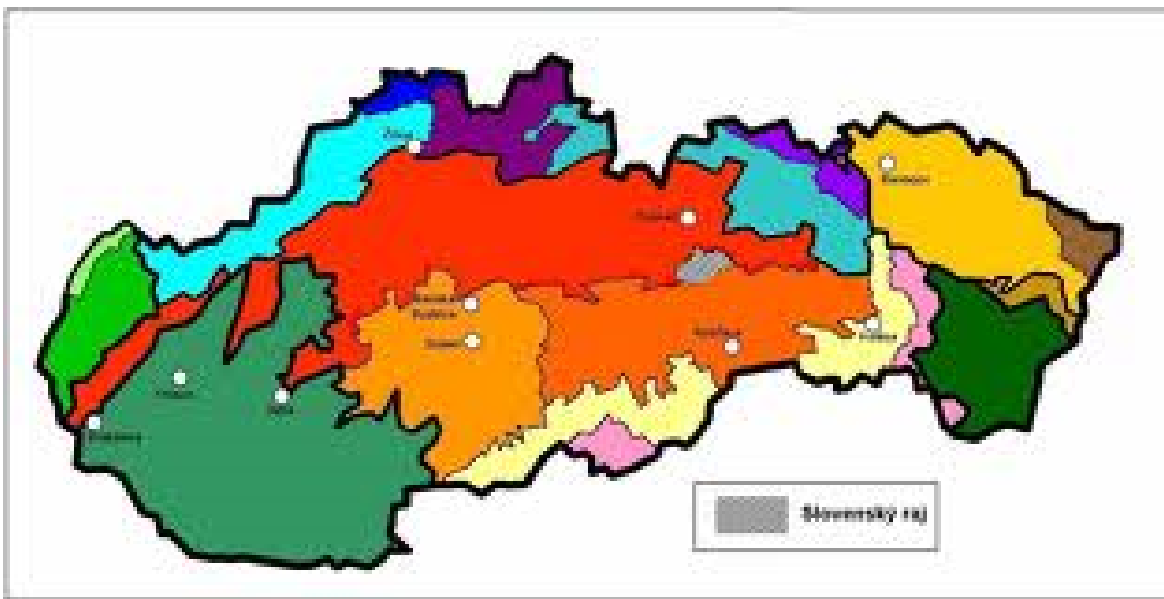
Kvaple delíme na:

stalaktity – rastú zo stropu smerom nadol ↓

stalagmity – rastú z dna jaskyne smerom nahor ↑

stalagnáty – vznikli spojením stalaktitov a stalagmitov

2. ľadové - vznikli zamŕzaním vody v jaskynnom priestore

1. Napíš slová, ktoré s si vyznačil:.....

2. Vytvor 5 dôležitých otázok a polož ich spolužiakovi.....

.....
.....
.....

2.Geologické okolie nášho kraja – Košického kraja

Pracovný list

1.Pozorne prečítaj text a vyznač dôležité pojmy.

Geografická charakteristika Košického kraja

Košický kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenskej republiky. Južná hranica je štátnou hranicou s Maďarskou republikou (župa Borsód-Abaúj-Zemplén) a je to vnútorná hranica v rámci Schengenského priestoru. Východná hranica s Ukrajinou (Zakarpatskou oblasťou Ukrajiny) je súčasne východnou hranicou EÚ. Zo severnej strany Košický kraj susedí s Prešovským krajom a zo západnej strany s Banskobystrickým krajom. Rozlohou 6 755 km² Košický kraj patrí medzi väčšie kraje Slovenska. Kraj je pretiahnutý v mere východ – západ. Zaberá celú južnú polovicu východného Slovenska.

Košický kraj tvoria nasledovné geomorfologické jednotky:

Vnútorné Západné Karpaty – subprovincia:

- Slovenské Rudohorie – oblasť

Spišsko-gemerský kras – celok; Stolické vrchy, Revúcka vrchovina, Slovenský kras,

Rožňavská kotlina, Volovské vrchy, Čierna hora

- Fatransko – tatranská oblasť

Hornádska kotlina – celok; Branisko

- Lučenecko-košická znížená oblasť

Juhoslovenská kotlina – celok; Košická kotlina, Bodvianska pahorkatina

- Matransko – Slanská oblasť – oblasť

Slanské vrchy – celok; Zemplínske vrchy

- Vihorlatsko – gutínska oblasť – oblasť; Vihorlatské vrchy

- Nízke Beskydy – oblasť; Beskydské predhorie

Veľká dunajská kotlina – subprovincia:

- Východoslovenská nížina – oblasť

Východoslovenská rovina – celok; Východoslovenská pahorkatina

Územie Košického kraja zaberá Východoslovenskú nížinu, Zemplínske vrchy, časť Košickej kotliny, Bodvianskej pahorkatiny, Slanských a Vihorlatských vrchov. Stredom kraja sa tiahnu Slanské vrchy. Na západe kraj siaha do celkov Slovenského Rudohoria: Čiernej Hory, Volovských vrchov, Slovenského krasu, Rožňavskej kotliny, Revúckej vrchoviny, Stolických vrchov a Slovenského raja. Na severe preniká do Hornádskej kotliny a Braniska. Najvyšší bod kraja je Stolica (1476 m n. m.). Najnižší bod kraja je Klin nad Bodrodom (94 m n. m.) v okrese Trebišov, ktorý je zároveň najnižšie položeným miestom na Slovensku.

Východná časť kraja – Východoslovenská rovina a Východoslovenská pahorkatina je prevažne nížinná oblasť. Je tvorená erózo-denudačným reliéfom, predovšetkým reliéfom rovín a nív, 2 zvlhnených rovín a reliéfom nížinných pahorkatín. Pozdĺž vodných tokov sa nachádzajú prolúviálne kužele vysoké, ale aj mokradňové úpätné a medzivalové depresie. Oblasť tvoria výrazne negatívne morfoštruktúry, resp. väčšie celky tvoria aj sprašové tabule. Obdobne Košická kotlina je tvorená pozdĺž vodných tokov reliéfom rovín a nív, severnejšie však reliéfom kotlinových pahorkatín a reliéfom pedimentových podvrchovín a pahorkatín s výraznými negatívnymi morfoštruktúrami (priekopové prepadliny).

Západná časť kraja, ktorá je tvorená vysočinovou oblasťou (Volovské vrchy, Čierna hora, Stolické vrchy, Revúcka pahorkatina, majú typ reliéfu hornatinového až vysočinový, podhľadný reliéf. Južnejšie nachádzajúci sa Slovenský kras je tvorený reliéfom krasových planín s pozitívnymi morfoštruktúrami (hraste). Kotliny nachádzajúce sa medzi vysočinovým reliéfom (Rožňavská kotlina), resp. na severe kraja Hornádska kotlina predstavujú kotlinový typ reliéfu s negatívnymi morfoštruktúrami. Vysočinový reliéf majú aj Slanské vrchy a Vihorlatské vrchy s pozitívnymi morfoštruktúrami.

Geologický podklad

Z geologického hľadiska spadá celé územie Košického kraja do pásma Vnútorných Západných Karpát. V zásade sa možno v záujmovom území vymedziť predgosauskú sústavu alpínskych tektonických jednotiek, majúcich charakter príkrovov (Veporikum, Zemplinikum, Gemerikum, Meliatikum, Turnaikum, Silicikum) a popríkrovové formácie (vnútrokarpatský paleogén, neogénne sedimentárne panvy, neogénne vulkanity a kvartérne sedimenty).

Východná časť Košického kraja (Východoslovenská rovina a pahorkatina) geologicky tvoria pozdĺž vodných tokov kvartérne horniny (holocén) nivných sedimentov a splachov a ďalej od vodných tokov kvartérne horniny (pleistocén) spraší a sprašových hĺn. Podobné geologické zloženie má aj Košická kotlina, v ktorej sa ešte nachádzajú ostrovy prevažne jazerných sedimentov a jazerných a riečnych sedimentov. Slanské vrchy a Vihorlatské vrchy tvoria pyroxenické andezity II fázy (subsekventné a finálne vulkanity – miocén, aj pleistocén) a pyroklastiká andezitov.

Na juhu Bodvianska pahorkatina je tvorená sprašmi a sprašovými hlinami (pleistocén).

Slovenský kras sa vyznačuje horninami triasu a to kremencami, pestrými bridlicami v taridách a vesporskom pásme, resp. bielymi a svetlosivými vápencami v gemeridách. Pestré geologické zloženie majú Volovské vrchy, kde sa striedajú horniny fylitov, pieskovcov, kvarcitov (ordovik) s horninami paleovulkanitov a metaruptív (tufy, porfyroidy, kremenné keratofýry) s ostrovčekmi melafýrov, spilitov ich tufov s fylitmi, kvarcitmi rakovskej série (devón). Stolické vrchy tvoria biotické granodiority a kremenné diority, Revúcka vrchovina sa skladá prevažne z fyltizovných vápencov s diabazovými tufmi a tufitmi (karbón).

Na severe Hornádska kotlina predstavuje najmä flyšové vývoje s premenlivým podielom pieskovcov, ílovcov, a slieňovcov vo vnútrokarpatskom paleogéne, resp. z prevažne pieskovcových vrstiev vnútrokarpatského paleogénu, miestami so zlepenkami

Geologické faktory životného prostredia predstavujú geologické objekty, resp. javy, ktoré bezprostredne alebo sprostredkovane ovplyvňujú okolité životné prostredie a stávajú sa nežiadúcimi

limitmi (geobariérami) v území, alebo pozitívnymi prvkami (geopotenciálmi) v území.

V Košickom kraji tvoria geologické faktory životného prostredia nasledovné javy:

Geobariéry:

Predstavujúce svahové pohyby, ktoré sú pomerne závažnými geobariérami. Vyskytujú sa

najmä v Košickej kotline, v okrajových častiach neovulkanických pohorí s prechodom do neogénnych

panví. Konkrétne lokality v ktorých sa nachádzajú svahové pohyby a ktorými je znehodnotenú územie

zázemia Košíc sú Konopiská, Heringeš a sídlisko Dargovských hrdinov. Súčasným problémom je

aj lokalita Spišského hradu, kde bola identifikovaná prítomnosť creepingu (rozpad okrajov travertínovej

kopy a pohyb oddelených častí po plastickom paleogénnom podloží).

Krasové javy – predstavujú znehodnotenie základových plôch, ktoré sú členité a potenciálne

nebezpečné, z hľadiska ich rôznorodej únosnosti (prítomnosť dutín).

Presadenie spraší - Predispozície k vzniku tohto javu sú prítomné v niektorých častiach

Východoslovenskej nížiny, kedy pri premáčaní spomínaných hornín dochádza k výraznému zníženiu

ich pôrovitosti a tým následne k poklesu základových plôch a k porušeniu objektov nachádzajúcich sa na nich.

Seizmicita – Zemetrasenia sa v kraji vyskytujú ojedinele vo východnej časti kraja. Ich intenzita však

nedosahuje takú silnú mieru, aby spôsobila škody na majetku (posledný prípad kedy došlo

výraznejšiemu narušeniu stavieb bolo v máji 2003 v oblasti okresu Sobrance). Najvyšší stupeň

seizmického ohrozenia vyjadrené makroseizmickeou intenzitou (o MSK 64), predstavuje východná 3

časť Košického kraja a severná časť Košickej kotliny (6) s tým, že v okolí Čiernej nad Tisou je

seizmické ohrozenie na úrovni 6 – 7, čo predstavuje mierne ničivé účinky.

2.Napíš slová , ktoré si si podčiarkol:.....

3.Vypíš geomorfologické jednotky nášho kraja:

.....
.....

4.Čo tvorí geomorfologický podklad nášho kraja:

.....

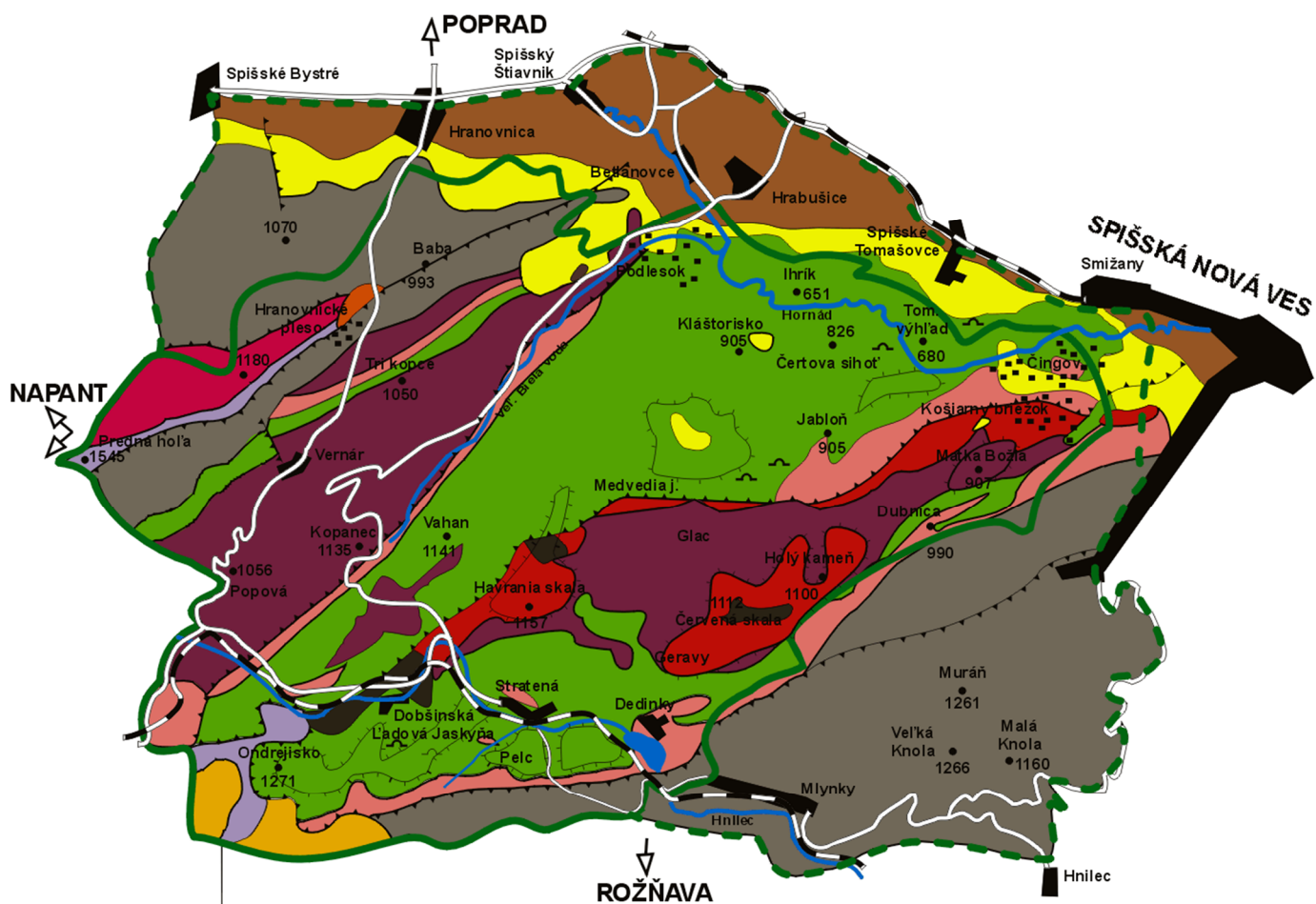
.....

5.vypíš geomorfologické faktory v našom kraji:

.....

.....

GEOLOGICKÁ MAPA NP SLOVENSKÝ RAJ

— hranica národného parku	štvtohory	● travertíny
- - - hranica ochranného pásma	tret'ohory {	● pieskovce, bridlice - flyš
■ mestá, obce		● bazálne zlepenice - flyš
— cesty		● zlepenice, bridlice, pieskovce, vápence (krieda, jura)
— toky	druhoohory {	● pieskovce, bridlice (trias)
- - - železničná trať		● dolomity (trias)
• výškové kóty		● vápence tisoenské, doštianské, furmanské
••• chatová osada		● guttensteinské vápence (trias)
~ jaskyne		● kremence a paleoryolity (trias)
		● sedimenty série Veľkého Boku
	prvohory {	● fylity, bridlice, zlepenice (perm, karbon)
		● granitoidy a metamorfity
		— zlomy
		○ planiny

3.Hornádska a Popradská kotlina

Pracovný list

- vysoko položené kotliny s mierne teplým až chladným podnebím a menej úrodnými pôdami.
- veľkú časť kotlín zaberajú **lúky a pasienky**
- menej úrodné pôdy – menej náročné plodiny – **zemiaky, jačmeň, ovos, krmoviny**
 - technické plodiny – **ľan** (Kežmarok)
- chov **hovädzieho dobytku** a **oviec**
- kotliny boli historickým územím **Spiša**

Hornádska kotlina

- v minulosti administratívnym a kultúrnym strediskom bola **Levoča**
 - stredoveké mestské jadro (mestská pamiatková rezervácia)
 - v gotickom kostole – **drevený oltár vyrezávaný Majstrom Pavlom ***
 - textilný a drevospracujúci priemysel
- v súčasnosti - po dobudovaní železnice – administratívne centrum **Spišská Nová Ves** –
 - drevárska a nábytkárska výroba, potravinársky priemysel
- **Krompachy** – staré priemyselné mesto – hutníctvo medi
- **Gelnica** – hutníctvo farebných kovov (hutníctvo medi)
- **Rudňany**- ťažba medenej rudy
- **historické pamiatky** – **zrúcanina Spišského hradu *** - rozlohou najväčší v strednej Európe
 - pod ním **Spišské Podhradie** s mestskou pamiatkovou rezerváciou
 - **Spišská Kapitula** – sídlo spišského biskupstva

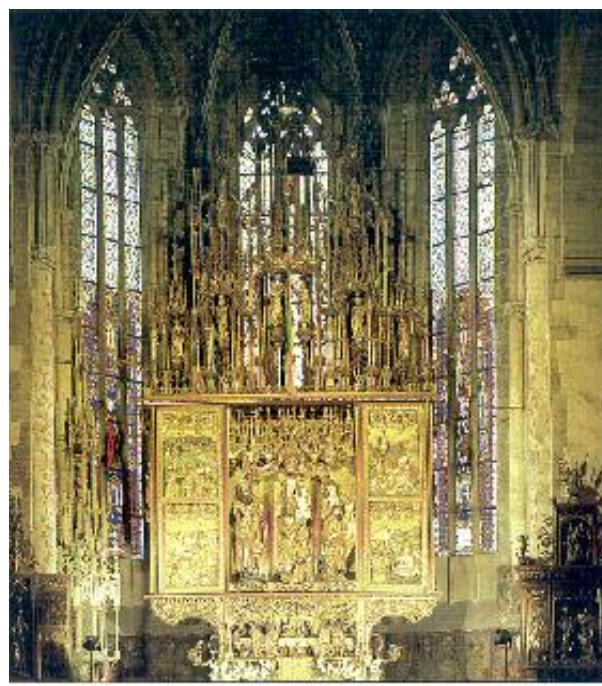
Spišský hrad a pamiatky okolia – zapísané do **Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva**

Popradská kotlina

- naše najstaršie osídlené územie – odliatok neandertálskeho človeka zo staršej doby kamennej – pri **Gánovciach**
- v minulosti – centrum bol **Kežmarok** – stredoveké jadro s obnoveným zámkom (mestská pamiatková rezervácia).
- tradičná - textilná výroba
- **Spišská Belá** – továreň na spracovanie tabaku
- súčasnú stredisko – **Poprad** – železničný uzol, križovatka ciest, letisko – prispelo k rozvoju mesta
 - strojárská výroba – opravovňa a výroba železničných vagónov
 - potravinárstvo – pivovar
 - **Matejovce** (časť Popradu) – výroba práčok (Whirpood)
- **Svit** - priemyselná mesto založené Baťom
 - chemická (Chemosvit) a textilná výroba
- obec **Štrba** – ozubnicová lanovka * na **Štrbské ples**

Levoča - renesančná radnica
Majstra Pavla z Levoče

oltár

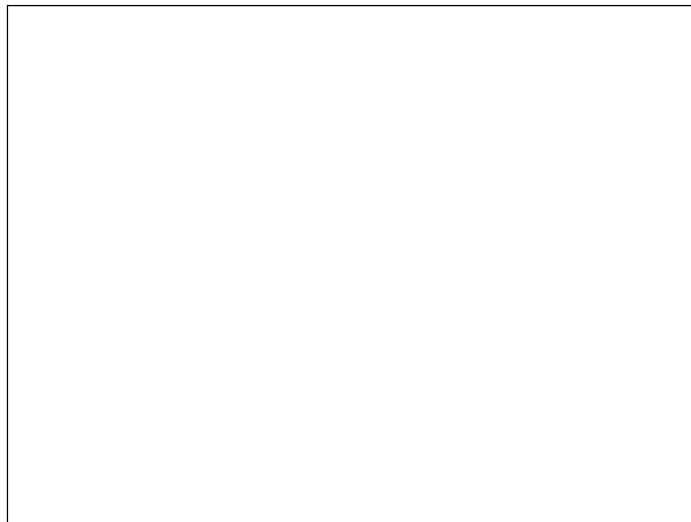
zrúcanina Spišského hradu

Spišská Kapitula

Spišská Kapitula v Spišskom podhradí

Ozubnicová lanovka (zubačka) na Štrbské pleso

Štrbské pleso

4. Spišský hrad

Dnešné putovanie bude za našou minulosťou. Pôjdeme na Spišsko-šarišské medzihorie na jeden hradný vrch. Na tom vrchu je postavený najrozhľadnejší hrad na Slovensku, ale aj v strednej Európe.

Na skale nad Spišským Podhradím, leží rozsiahla zrúcanina stredovekého kráľovského hradu. Táto skala bola osídlená už v mladšej dobe kamennej. Od pradávna strážil cestu z Levoče do Prešova. Pôvodne to bol župný hrad a postavený bol začiatkom 12. storočia. Hrad sa snažili dobyť Tatári, ale neúspešne. V tom čase tu bol vybudovaný hradný palác a neskôr obranno-obytná kruhová veža. Postupne pristavili kaplnku a celý komplex zmodernizovali a prispôbili terénu

O tzv. cvinger (tretie veľké predhradie) s novou bránou a obrannými vežami sa zaslúžil Ján Jiskra . Počas vlastníctva Zápoľskovcov bol horný a stredný hrad prebudovaný na šľachtické sídlo. Pristavila sa aj nová hradná kaplnka. V 16. storočí prešiel hrad do vlastníctva Turovzov a Čákiovcov, ktorí hrad dopĺňali a upravovali. Delovej obrane prispôbili aj opevnenie.

V čase protihabsburských povstaní bol hrad viackrát poškodený a opravovaný. V roku 1780 podľahol požiaru. Odvtedy pustol a ostal v ruinách.

Od roku 1970 prebieha na hrade postupná rekonštrukcia a sídli tam múzeum.

Ide o najrozsiahlejší hradný komplex Slovenska a jeden z najrozsiahlejších v strednej Európe. Vyhlásený bol za národnú kultúrnu pamiatku a začlenený do zoznamu svetového prírodného dedičstva UNESCO.

5. Didaktická hra- Spišský hrad a okolie

- Spoločne prichádzajú vo dvojiciach na melódiu známej ľudovej piesne Chodíme, chodíme hore p dedine

**Chodíme, chodíme, hore po školičke
//: spievame vesele i tancovať smieme ://
Počúvaj ,počúvaj, naše obecnstvo
//: o hrade Spišskom povest' ti povieme ://**

Rozprávač 1 : Spišský hrad patrí medzi najrozsiahlejšie hradné zrúcaniny na Slovensku a zároveň aj v strednej Európe. Spišský hrad je národná kultúrna pamiatka svetového dedičstva UNESCO.

Rozprávač 2 : Spišský hrad spolu so Spišským Podhradím a Kapitulou tvoria súvislú historickú jednotku Spišské Podhradie. Stavba hradu sa začala v 12. Storočí.

Rozprávač 3 : Svoju najväčšiu mohutnosť získal za vlády Keltov, kedy ešte aj dnes môžu návštevníci na dolnom nádvorí vidieť pozostatky tejto starovekej kultúry. Celý komplex hradu je postavený pod horským priesmykom Branisko.

Rozprávač 1 : Malý kúsok histórie sa Vám pokúsime sprítomniť v našom divadielku o županovi Brezovickom.

- Za sprievodu družiny prichádza župan Brezovický

**// : V hlbkej doline srnka vodu pije ://
horár na ňu mieri, horár na ňu mieri, horár na ňu mieri, že si ju zastrelí.
// : Nestrieľaj ma horár ved' nie som ja srnka ://
ale som ja ale, ale som ja ale, ale som ja ale , zakliata panenka.**

Páža 1 : Ój, dobre sa nám tu žije župan Brezovický.

Na Spiši sú už dlhé roky pokoja bez šarvátok .

Páža 2 : Nie že o vojnách, ale ani o zbojníkoch tu už dlho nechyrovalo.

Páža 3 : Veru nechyrovalo!

Brezovický : Júj, ale buďte mi ticho, veď ste mi všetku zver odplašili. Ale čo tam!

Dostal som dobrý nápad !

Páža 1 : Pane, vy máte vždy dobré nápady!

Páža 3 : A čože- čo vám napadlo?

Brezovický : Usporiadame veľkú poľovačku, o ktorej sa bude dlhé roky rozprávať.

A pozveme všetkých zemanov okolia, aby videli moje krásne hory.

- Prichádzajú všetci zemanovia okolia

Páža 4 : Á, pozrime sa koľko sveta prišlo!

Páža 5 : Ale kde ich len dáme, veď sa tu ani nepomestia.

Páža 1 : Páni s honcami, so sokoliarimi i so psami, to bude zábava!

Páža 5 : Ej, ale spievajú. Poďme, pridajme sa!

**V pondelok doma nebudem, v utorok na jarmok pôjdem
//: a v stredu z jarmoku, vo štvrtok s chlapcami do šenku ://
A v piatok Anička moja, ty budeš ženička moja
//: v sobotu rúčku dáš, v nedeľu pôjdeme na sobáš ://**

!

- Hradný pán stojí v polkruhu aj so svojou sestrou a dcérou

Hedviga : Brat môj, mám akési zlé tušenie, prosím neodchádzaj!

Brezovický : Joj, tie tvoje taľafatky Čoho by som sa mal báť, veď budem mať so sebou svojich odvážnych zbrojnošov.

Hedviga : Neviem, ale aj Ľubka je akási nepokojná. Nemal by si odchádzať.

Brezovický : Len sa postaraj o môjho drobčeka, a neboj sa. Odchádzame!

- Zrazu veľký krik a pána obkľúčia zbojníci s veliteľom Judským

Rytier Judský : Do boja chlapci! To budú peniažky!

Zbojníci : Na nich chlapci! (Po nejakom čase prehrávajú, utekajú.)

Rytier Judský : Vás je viac ako nás. Múdrost' mi káže ustúpiť, ale pomsty sa nezrieknem.

Dávaj si pozor hradný pán Brezovický

Zbojník 1 : Rytier Judský, ste síce hradný pán, ale aj tak ste chudobný ako kostolná myš.

Čo keby sme obsadili Spišský hrad a získali ich bohatstvo?!

Rytier Judský : To nie zlý nápad! Ale hrad je postavený na ostrých skalách a chránia

ho veličizné múry. Ako ich prekonáme?

Zbojník 2 : Musíme použiť lest'! Ale akú ?!

Rytier Judský : Najslabšie miesto župana Brezovického, jeho najcitlivejšie miesto, je malá

dcérka Ľubica. Unesieme ju !

Zbojníci : Unesieme ju !!

- Hradné obyvatel'stvo je v polkruhu, okolo nich obieha špeh rytiera Judského. Spievajú.

// : V Likavôčke dobre, v Likavôčke zdravo ://

//: ale v Likavôčke, ale v Likavôčke, ej, švárnych chlapcov málo ://

//:Švárnych chlapcov málo a ľúbiť sa bránia ://

// : a my naučené, a my naučené, ej, do samého rána. ://

- Prichádza rytier Judský a veštica

Rytier Judský : Múdra veštica, pomôž mi ! Ako mám obsadiť hrad Spiš?!

Veštica : Á, pánko chce radu. Ale čo za ňu ponúkne ?

Rytier Judský : Viem, že máš rada dukáty. Ak mi pomôžeš, budú tvoje!

Veštica : Počúvaj! Brezovického sestra Hedviga má veľmi dobré srdce, ale ono ešte nestihlo zahoriieť láskou, ktorá by zbavila rozvahy. Pošli na hrad mladého rytiera, ktorý opantá jej srdce a otvorí ti hradnú bránu.

Rytier Judský : Oprobujem tvoju radu. Ale keď sa nevydarí, bude zle!

Veštica : Daj si ale pozor

- Rytier Judský a igric Ján

Rytier Judský : Ján, priateľ môj. Mám k tebe veľkú prosbu. Na hrade Spiš žije mladá pani

Hedviga, ktorá potrebuje tvoj smiech. Ľutujem ju. Dávno ju mali vydať,
ale nemala vraj dosť bohatých pytačov.

Spevák Ján : Rád ti pomôžem! A ak je ako hovoríš, mladá a krásna, bude mi potešením!

- Hedviga je na scéne, prichádza páža 1

Páža 1 : Pani Hedviga. Pred bránou stojí spevák a prosí vás o prijatie.

Hedviga : Už tu dlho nebola zábava. Rýchlo ho prived' sem!

Spevák Ján : Krásna pani Hedviga, dovoľ mi, aby som ťa potešil aspoň piesňou a tak ti
spríjemnil deň.

Hedviga : Budem rada. Je mi tu otupno, nemám tu veľké potešenie.

- Všetci prichádzajú na scénu a spievajú ľudovú pieseň

**Biela ruža rozkvitala, keď som ja k vám chodieval
//: do okienka , do vašeho, smutne som sa pozeral.://
Nebud' smutný, bud' veselý, ja ťa ešte rada mám
//: našu lásku nerozdelí, iba z neba Pán Boh sám. ://**

- Mladá Hedviga a spevák Ján sú stále spolu, nevšímajú si malú Ľubicu

Rytier Judský : Potichu a hlavne veľmi rýchlo!

Zbojník 1 : Pane, ste si istý, že budeme mať otvorené brány?

Rytier Judský : Už prestaňte s tými rečičkami a konajme!

- Zoberú malú Ľubicu a nebadane s nimi odíde aj spevák Ján. Zrazu si Hedviga všimne zmenenú situáciu.

Hedviga : Ľubka Ľubka, kde si?! Ľubka ?

Bože, nie! Čo som to len spravila? (Všade naokolo hľadá dieťa.)

Brezovický : Čo sa stalo Hedviga ? Čo tu tak pojašene beháš ?

Hedviga : Ľubka Ľubka

Brezovický : Čo to hovoríš? Kde je Ľubka? No, hovor nešťastnica!

Hedviga : Uniesli ju ! Uniesli ju! Odpusť mi to braček, je to moja vina!

Brezovický : Strážte! Rýchlo ! Sedajte kone !

// : Vretienko mi padá, ktože mi ho podá ://
//: nemám tu milého, ani brata jeho ://
// : Nebanovala by, keby nemusela ://
//: keby ťa šuhajko nerada videla ://

- Rytier Judský drží malú Ľubicu v rukách a okolo stoje zbrojnoši

Brezovický : Pusti ju!

Rytier Judský : Cha, teraz si slabý ako obyčajný človečik ! Čo teraz spravíš ?

Brezovický : Dám ti, čo len chceš! Len ju prosím ťa pusti !

- Pribehne spevák Ján, vytrhne Judskému malú Ľubicu a podá ju Brezovickému

Spevák Ján : Nevedel som akú zlobu chystá Judský. Odpusť !

Brezovický : Diet'a moje ! Chopte sa ho a potrestajte podľa práva! Už nebude škodiť!

A my rýchlo na hrad!

Rozprávač 2 : Zbojnícky rytier aj so svojou družinou bol spravodlivo potrestaný.

Rozprávač 3 : Ale ani mladá pani Hedviga nedopadla dobre. Od nešťastia sa jej pomiatla myseľ a nešťastnica skončila svoj život skokom z veže.

Rozprávač 1 : Hovorí sa, že práve jej duch chodí po hrade, narieka a neustále hľadá malú Ľubicu i svojho speváka Jána.

// : Prečo si neprišiel, keď som ťa čakala ://
// : bola bych ti dala, čo som večerala. ://
// : Večerala som ja, smaženú rybičku ://
// : bola bych ti dala pravú polovičku. ://

Rozprávač 4 : Spišský hrad je známy svojimi ľúbostnými príbehmi. Podobný scenár

môžeme prerozprávať aj o poľskej kňažnej a rytierovi Rolandovi.

Láska vznešenej kňažnej mu zachránila život i majetok.

Rozprávač 1: Áno, láska je čarodejka, ktorá koná veľké skutky. A ponúkame vám jednu
radu : Lásku je nie len potrebné prijímať, ale aj rozdávať.

Rozprávač 2 : Na záver dovoľte, aby sme sa Vám poďakovali za pozornosť.

Moderný tanec : - chlapci : rifle+ biele tričko+ slnečné okuliare

- dievčatá : sukňa+ tričko + slnečné okuliare